

UNIVERSUL LITERAR

DRAMATICA SINUCIDERE A UNEI FETE LA UNGHENI. — (Vezi explicația).

PAIATA!

de
EM. GĂRLEANU

Vis al copilăriei, — lume de basme cu palate și dobitoace de carton, cu flori de hârtie, lume care mi-ai umplut mintea de imagini și fantasmă!

Palat vrăjit, cu izvoare și avuzuri, cu ferestre inghirantate, cu straturi de verdeață mălăsoasă. De câte ori, în fața pătuclui meu, nu mi-am închipuit că-ți ure scările de marmură, că n'odăile tale locuiesc, că pe mesele tale sîdefate ospătez, la dreapta având păpușa, la stînga paiata, și la picioare, căinele credincios din povesti. Palat magic în care mi-am adăpostit copilăria, prin ce vrajă te-ai schimbat apoi, în odăița sumbră și fristă, în care raza de soare de abia aduce cu dansa o mîngiere!

Și, tu, păpușa rîmăne, cu părul de aur, tu domnița a jecurilor noastre, frumoși tăi ochi, lipsiți de viață, mi-ai aprins de atâtea ori scântei bucuriei în privire. Peceioară ce păzeai sfîrul sacru al voioșiei, tovarășe neprihănită de zi și noapte, ce te-ai făcut? A! de câte ori, mai tîrziu, privind la apele albastre sau negre ale adevăraților ochi de femeie, nu mi-a părut rău după statornicia privirilor tale, căci, nu știu de ce, din trecut, parcă-mi clipeau dincolo din gene!

Nunți pe tine, paiată, paiată în haine văgăte, paiată cu clopoței, numai pe tine te-am înălțat în viață. Aceleași zămbet, aceleași mișcări caraghioase, aceleași teneneli, — frîngerii de mijloc, aceeași clopoțel, — aceluși clopoțel în vorbă, aceleași ticuri le-am văzut la atîta. Tu, paiată, pe care te trăgeam de sforă ca să rîd, pe care te frîngeam de mijloc ca să mă învesesc, căruia îți dădeam borbărnaci, turtind-ți nasul, ca să te pedepesc, tu, paiată, ai fost singura jucărie adevărată care îmi infățîșă viața. Te văd și azi, om de stambă și carton, te văd și azi, cum alții te trag de sforă, cum alții te muștruluesc, și cum, ca să le faci plăcere, te frîngi de mijloc, faci schime și clinchetesți din clopoțelii vorbeii.

E tot ce poți face și tu, sărmană paiată, e singurul lucru ce-ți poți înălța pe lume!

Vezi, paiată, mă jocam cu tine, fără să știu că lucrul care-mi pricinuisă răsul, pe când eram copil, se va preface în simța care avea să mă induioseze atîta, mai tîrziu, ca om!

Paiată, sărmană paiată!

INSĂȘIRI

A treia zi de Paști am sosit în Iași. Bătrînul oras pare pustiu, cu magazinele închise, cu ferestrele oblonite, cu casele bătrîne și străzile pline de colb. Așa, după mîncările gustoase, vinul și berea, am sădit în sufletul meu un soare feroc și o noapte de viață.

Flori de lemn se văd pe pereții zguraviți. Votul lui Dumnezeu s'aua la loc. Aici, în odăița asta mîncam pe trecut înțelegerea. Aici, pe foris, am gustat din farmecul atîtor cărți, stînd până după mezel nopții; aici, înflorat, am mîngîit cele dintîi versuri și-am plîmuit șișuri, ca or-ce tînar, vîsurî din care mîncamul nu s'au implinit. Din cerdacul acestor case îmi îmbătașam ochii de vraja împrejurimilor în nopțile când luna pîdra cu argint viu casele, ogăzile pline de soarelui, dealurile cerului și livezile din creștetul Gălbîi. Aici mi-a tremurat inima de cel dintîi, de cel mai sfînt și mai curat fior de dragoste, a căruia amintire și azi îmi arde sufletul. Valurile nenorocirilor m'au instrăinat prin lume, letița cu ochii de păcănit m'a mîncat, așa, după cum uită orice femeie și când mă întorc, rar de tot, acasă. orice lucrător, orice copac, orice semn, îmi vorbesc în limba ce numai sufletul meu o pricepe, Cerdacul unde, până noap-

tea tîrziu, lucea chipul ei, ferestrele în doșul cărora ochii ei străluciau ca pielea șarpelui, mă privea parcă mirate, dormind să mă întreb: Ce mai cauți, străine?

După masă domnișoara de jos a urcat încet scările, a deschis cu multă băgare de seamă ușa și rîzînd ne-a dat „Hristos a învia!” S'a făcut mai frumoasă de cum o cunoșteam, ca o floare care cu cât trăește mai mult cu atît răspîndește un parfum mai îmbătător.

Are trup nalt, mlădios, bine strîns într-o rochie neagră, care-i scoate în relief fața albă cum e cașul proaspăt, din care parcă ai vrea să gusti ori să-ți înfrupți măcar buzele. Același păr negru, cu lustru, legat cu aceleași cordelușe albastrii co-o prind atît de bine, că-ți pare un portret eșit din mîna unui pictor renumit. Am ciocnit câteva pahare, le-am golit și eu, șiret, am tot sîlit-o să bea până ce obrazii înfloriră ca bujorii, de parcă ardeau. Caldura îi asudase fața... Și nimic nu-i mai frumos de admirat ca fața unei fete asudată puțin, din care parcă se exală un abur parfumat. Și cum îi priveam ochii, ca două mărgete de diamant negru, mi-a venit în minte strofele lui Traian Dometrescu:

*În zărea ochilor tăi negri
Te parți melancolul de sard,
Și în fîptura te întreci,
Ceva de primăvară!*

Ochi negri! Farmecul vostru așî vrea totdeauna să mă așteptăscă. Să mor cu privirea țintită în adîncul vostru și pe buze să-mă înflorescă surăsul vostru cald...

Pe la 5 ne-am dus într-o familie. Pe Lăpușneanu, prin Păcurari, când și când câte-un trecător. Treceam prin fața grădinei Fătului, cu pomii răzleți, cu mugurii căi degetate, gata să se deschidă.

Conu Dumitrache Petreanu ni eșă în portia. E un boer bătrînor, cu mustața albă, scurta, tuns măronț, cu ochii albaștri, care duce o viață regulată, retrasă, care are o grădina ca un raț, o fată ca o zîna și care la fiecare 18 a lunii își încasează regulat pensia și în drum spre casă s'abate pe la florăria lui Grabovski de mai cumpără, vre-un trandafir roz de lună ori vre-o tufă de garoafe, cu miros de cuișoare.

Cu noi a venit și-o văduvioară tînară, bună de gură, care, când rîde parcă răsare soarele. Căceanele întru în casă. Noi cercetăm grădina. Case mici, gospodărești, lungi, cu cerdac larg în față și'a mijloc un alt cerdac de răuruscă care când înverzește e „un raț” după cum ne spune Conu-Dumitrache. În față cașei straturii rotunde, cu fel de fel de flori, prejmăite de brazde înverzite. „Iaca, ne explică Conu-Dumitrache, aștia-s trandafiri de lună albă. Aștia-s galbeni ca ciara. Aștia-lălișis de dulcet... Și tufa de cele is de acei bătuți, roșii... Te adorm când înfloresc, nu alăta-ova”. Facem pe-o cărărușă, la dreapta. „Iaca aici la deal anul ista am pus vită americană... Ceva care-o vedeți la vale e de ce? Moldovenească, pe rod... Dincolo e oasă am sarnabat Carole. Colea verde... după cum vedeți... Se întorcă și noi, ne fixează: „Îmi place gospodăria domnilor și pace. Alăta-ova ce să te... și colind ulițele? Așa mă mîngîie cu... cele-... la, cu vișoara, mai puțin... de dincolo... Și nici nu știu cum drăce vomea!” — Așa-i Conu-Dumitrache, așa-i, încheiem noi coborînd spre marginea de tufă răzate și dese de liliac.

Cînd noi intrăm în casă, ies cu-coanele. Madam Petreanu le conduce. Văduvioara, zburdănică, aleargă la vale, urcă în fugă alea și când s'apropie de mine îmi spune, gîfîind, cu obrazii aprinși: „Vin dela Floră domnule... Am fost la Băneasa...”

Casele sărăcicioase din stada Zugravilor dau un aspect urât arive-

listei. Palatul antrepozitelor își înalță spre cer turnurile, ca un castel feudal. Un gramofon cîntă romanța veche:

*Mai lăsat ca să-ți strîng mîna
Mai lăsat să te sîrut
Și pe ochi și pe gură
Căi am vrut...*

Și eu, privind văduvioara, îi spun: Auzi? Ea rîde tremurat, rotește capul ca un drăcușor de 14 ani și mlădie trupul ca o șarpoaică.

În amurg, când să plecăm, Conu-Dumitrache, nu „ca să luăm măcar o gustare, ce-a da Dumnezeu, ca la Paști” și gustare să transformăm în masă întinsă și îmbelșugată, așa cum știu numai bătrînii să dea. Am luat toți loc. Împrejurul mesei încercate. Madam Petreanu meretă ese și intră cu mîinile pline. Dudușia Lenuta nu știe cum să umble mai repede. Fripturi, jambon mainumat făcut de casă, cașcaval, mere, portocale, și pîbrăușete meretă pline cu un chibbăușetă miroșitor ca tîmăioșul.

Omul numai de noroc să nu se plîngă: văduvioara se așeză lângă mine! Ei, dîrma numai părul negru o frumose. Ea are păr aurit, des, ce-i încoronează capul ca la o păpușă. Și gurița îi toacă ca moșra. Mîncîncă, mă sîlește să mîncînc și eu, mă servește și în fundul capului ochii i se învîrtesc ca mărgălele, niște ochi, cari, cu toată strădania mea nu am putut să-i constat cum is, atît știu că eră frumosi și ispititori, ca mai toți ochii de văduvioară!

Inserarea îmbracă în doliu firea. Ochi de aur se deschid în înălțime. Fânarele lucec, tremurătoara. Pe strada Arcului globurile electrice par un șir de luni agitate în aer. Haina linistei s'au lăsat pe orăș. Eșim în cerdac. Un felinar, în marginea straturilor desăfoară un mînunchiu de raze.

Răcoarea ne pălmucește obrazii. Dudușia Lenuta s'a așezat pe marginea cerdacului, în mijlocul altor fete. Lumina din odaie năvălește pe ușă și-i cade în față. Are ochi negri ca pana rînducii și părul creț, de abanos, îi cade pe urechi în unde de valuri. Vorbește rar, cam capeleagă, parcă s'au întă și când rîde și rurile de dinți lucec ca mîduva so-cului. Văduvioara s'a infundat în grădina. Ca o privighetoare își încercă glasul. Cîntecul răsună tremurat, împede ca sunetul cristalului și așa de puternic, de cred că se auzea la gară, unde se vedea un lanț de lumină. Vorbele se stînsură, gurile amățiră. O dozoșie învăluiră inimile. Ascultam, mîhnit, dus pe gânduri, visînd o viață nouă, o căsuță retrasă din zgomotul orașului, cu grădina, cu flori pe care să le ad seara și dimineața, și să-mi fie tovarășie o ființă cu ochii de smocă-lă, să stău alături de ea, noaptea, până tîrziu, în cerdac, în mușonia întunericului...

Cînd s'a întors văduvioara, cu multă vreme i-am recitat părți din serenadea poetului Gîncinat Pîneloșcu:

*Iar în părul tău cel blond
Caldul soare se agănd
Raza vrînd să-și potolască
S'a încurcat în adevăr,
Și în zădar vrea să ghicească
În al buclelor tălaur
Cari-ți vaze lui de aur,
Că-ți firul tău de păr...*

Și eu, dus pe văduvioară și pe rutat mîna, în poartă i-am săvîrșit deslîșul unei prietene. În mult privind deslîșul ei am stat vestitele grădini, unde văduvioara resc boeri, Tichul de Sus, se răcoș gospodărești, ca de țară, unde unde cu ce un felinar, cu străzi pie-truite pe ude cismele sergentilor nu tropăesc sara.

Privind, mi-am adus aminte de Moș Ion țanță, și cercam să des-

lucesc în umbră cam pe unde vine bojdeanca nemîntrecutului povestitor dela Humulești...

A doua zi am plecat, luînd în imă-mă ceva din ziua de ieri...

D. Lev Solferino
București, 1911.

CALUGARUL THOMA

— După Adalbert Toth —

Cerul era acoperit de norii grei, întunecați și cam pe inserate, când toți micii locuitori ai cîmpului și pădăril se întorc voioși să-și odihnească oboseala zilei, — domnea o tăcere murtă, adîncă. Primadona naturii, voioasa privighetoare, nu mai cînta cu glasul ariguit și nici cicărlia nu se mai rîde în înălțime, spre a înălța cîntul său tînguios, căci acuma tot nu s'au putut scîlda în nemărginita masă a cerului a-zurii.

Încă câte-va minute și izbucnește furtuna. Muncitorii de la cîmp își aruncaseră unelte într-o grămadă svîrlind câte-va toate peste ele și apoi se grăbiră spre orăș, spre a petrece la adăpost sigur acele câte-va momente, cât va ține ploaia. Știa bine că o furtună ca-aceasta, care se iscă fără de veste în căbe după amiază de vară, nu durează mult, prin urmare așteptară răbdători.

Ajunșind la marginea orașului se întîlniră cu un grupuleț tăcut, compus din câți-va oameni. Pe fața lor se vedea că îndeplinesc o datorie tristă, dureroasă. Aceștia erău călugării de la schitul Sf. Francisc, cari duceau la locul de vecinică odihnă pe unul din tinerii lor tovarășii. Ei răspundeau tăcuți cu mișcarea din cap la salutul cucernicilor plugari, ce treceau pe lângă dășii. I-nima lor era cuprinsă de durere și de frica lui Dumnezeu, și probabil nici nu băgă de seamă că și cerul își risipa din ce în ce mai des lacrimile de compătimire, pe simplită sicrii ai tînarului călugăr.

Ploaia prinse a se vîrta. Dar nu cu o așa putere călbatecă cum crezuseră muncitorii de la cîmp.

Cînd bătrînii stăreți roșii cu vocea-i tremurîndă de amărăciune ultima rugă pe moartea tînarului frate, plecău căde la mîncă.

Fie-care vorbă a bătrînului era însoțită de un simțimant religios. El vorbea în așa fel, cum numai un preot tare în credință sa, și încrezător în Dumnezeu, poate vorbi. Îndemna pe sefalatii călugării, să se roage pentru fericirea sufletescă a tînarului lor tovarăș mort așa de timpuriu, iar în nevoi să-i invoace întru ajutor.

„Domnul așa a voit... fie voia lui cea sfîntă. Amin”.

Mai roșiră cu totă o scurtă rugăciune, apoi porniră în liniște spre mînăstire.

Șin nău se făcu liniste în cîmîtir, se auzea doar vuetul vîntului așa de plîngător, așa de tînguios, ca și cum însăși natura ar fi jelit pe acel tînar călugăr, care se odihnea deacuma nemîntrecut într-o preaspătului moartă.

Pe drum, bătrînii stăreți se gîndea în vorbăreț pe care o roștise. Spuse că din pricina inimii sale le chemat Domnul la sine pe tînarul lor tovarăș, din pricina inimii sale a trebuit să moară.

Da, din pricina inimii sale a murit. Inima l-a omorât. Acel mic mecanism făcîtor, care e severul stăpîn al întregului corp omeneș și a cărui cea mai mică ambiție e destul de puternică spre a pune în neputință de a face ceva un corp de o sută de ori mai mare de cât el; acel mic mecanism care e menit să fie tronul celui mai nobil simțimant omeneș, căruia îi este irresistible chiar și omul care est retras de lume, — și-cela l-a omorît.

Bătrînii stăreți știa bine că tînarul călugăr era tare îndrăgostit.

Li spusese în nenumărate rânduri să renunțe la acest simțământ care nu era pentru dânsul.

Tânărul îi și făgăduise că va renunța, dar în van. Se lupta cu el însuși, se lupta cu firea sa și în sfârșit, suprema judecată a învins. De câte ori se străduise să scape de idealul amoralului său! dar zadarnic a fost totul.

În momentele de liniște, când împreună cu ceilalți călugări sta în genunchi cu mâinile împreunate în fața Madonei din mica capelă, în timp ce ceilalți se rugau la Maica Domnului, el privea extaziat icoana Madonei, însă gândul lui zbura departe, dincolo de zidul mănăstirii și vedea înaintea lui acel chip de femeie de o frumusețe îngerească, pe care el o adora cu adevărat.

Singurul care îl măgăia era bătrânul stareț, care în sinceritatea sa asiderea suferise de această boală, dar cu timpul se vindecase de dânsa.

La început călugărul Thoma crezuse că și el se va vindeca, mai ales atunci, când frumoasa Irena ducându-se să-și viziteze rudele, părăsea orașul pentru o vreme mai îndelungată. Tânărul călugăr își redobândea pe deplin liniștea de altă dată, și starețul credea sigur că nu mai e îndrăgostit.

Dar se însela. Focul patimei nu se stingea, palpita doar, ca apoi izbucnind din nou, să distrugă dintr-o dată această inimă suferindă, iubitoare.

De cu seară, călugărul Thoma fusese încă voios când s'a despărțit de frații săi, iar dimineața, la sfânta slujbă, el n'a mai fost ci numai sufletul său.

Înspăimântați, tovarășii lui vestiră pe stareț de moartea lui. Bătrânul voise să se încredințeze singur despre cauza morții lui, de aceea spuse celorlalți să plece, iar el examină în tăcere odata cea simplă de călugăr. Pe marginea patului, sub plapomă, lângă mort, era un pahar umed de un lichid verzui și un bilet — și acestea mărturisău totul.

Starețul puse bine sticla, apoi ni-mic biletul și constată că inima l'a omorât pe călugărul Thoma. Și a spus adevărul, nu l'a muștrat conștiința.

Trailus de Iosif Sarvary

NEOSTALGIE

*Cum plouă în aer note de tristețe
Sub cerul albastru sters, de primăvară
Incel, subtil și cald ca reșea de fecioară
Mă prinde o nostalgie de-a vieții frumusețe.*

*Și necet noian de gânduri, visate într-o
vreme
Întăie finta-mă cu magicul lor val
— Sus soarele mirific o nuanță de opal —
De mult în lanțuri grele a mea iubire
geme.*

*Priveag tot mai departe, mărețul glob, în
zare
Pe nesimțit se pleacă, mai palid tot mereu
Pân' ce în urmă lasă diziul tron al său,
Pierzându-se 'n a serei ușoară nănuțecare.*

*E așa frumos... Și 'n suflet se 'ngână bătănd
misteruri,
Din vremea 'nserare se 'nalță farmec sfânt
E înșel... și 'n pacea senină de mormânt
Măsimă din abitare se 'ntreapliu către ce-
ruri...*

Gabrielle I. Anastasiu-Vuculaseu

PROVERBE

De câine te temi că te-a mușca; de babă că te-a smicneri...

Tot bogatul mintos și tot tânărul frumos.

Din măr nu răsare pădureț.

S'a trecut iarba de coasă și lelița de frumoasă.

A trăznit de i-a 'ntălnit.

Boal are limbă lungă, dar n'o arată toată.

G. ASLAN

LOJA No. 13

Ce-am mai răd de pățania fostului meu coleg de școală, Stan Pățitul! Și răd de câte ori îmi vine în gând! Sunt sigur că veți râde și Dv., de aceea vi-o povestesc, fără să adaug nimic dela mine, căci înfloriturile celui mai mare maestru într'ale închipuirii n'ar putea decât să stârnească hazul întâmplărei.

Mă aflam în Paris în Ianuarie 1901, când într'o dimineață primii vizita prietenului Stan, care studia dreptul și mai ales moravurile pariziene. N'apucă bine să-și scoată paltonul și — pe jumătate necăjit, pe jumătate vesel — îmi zise:

Nu știi ce mi s'a întâmplat oseară! Săptămâna trecută — n'avu' de lucru? — am citit mica publicitate a lui „Journal” și am dat peste un anunț de căsătorie foarte curios:

„Un domn tutore al unei domnișoare de 20 ani, frumoasă, distinsă, cu jumătate milion zestre, dorește să o căsătorească cu un domn distins de 25 până la 45 ani. Nu se cere avere. A se adresa sub inițialele W. 37 la biroul „Journal”.

Hai să încerc și eu norocul!... Și într'adevăr după 2 zile primii următorul răspuns, care era aproape să nu scoată din minți de bucurie (citește scrisoarea):

Domnule,

„Lămuririle pe care ați luat osteneala să mi le dați asupra persoanei dv., mă satisfac pe deplin. Cât despre domnișoară vă pot spune că, dispunând de avere destulă, e gata să facă o căsătorie de afecțiune. E chestiunea numai să-i placet. Și nu voi să vă ascund că vederea fotografiei dv. nu l'a pricinuit nici o neplăcere... dimpotrivă!

„Acest lucru mă determină să vă propun o întâlnire cu dânsa. Voiți să veniți Mercuri 18 curent la Teatrul Antoine?”

„Noi am luat loja No. 13 și vom fi încântați să vă primim între primul și al doilea act.

Primiți, vă rog, etc.

Léon Pelletier

Sărit în sus de bucurie. Tânără, frumoasă și c'o jumătate de milion! Ce noroc! Ce noroc!

Repede luai paltonul și pălăria. Nici nu știu cum am scoborât trei etaje. Ajuns în stradă, mă urc în prima trăsură esită în cale strigând: „la teatru Antoine!”

În călătore de corpondent la „Indépendance belge” am odată pe lună intrarea liberă în toate teatrele din Paris. Dracul mă pusese să merg săptămâna trecută la „Antoine”, așa în cât de data asta trebuam să cumpăr bilet! De aceea m'am dus în grabă la cassa teatrului, ca nu cumva să scap fericita întâlnire.

— Un fotoliu de orchestră! ceru' pe nerăsuflare.

— Pentru când?
— Pentru 18.
— Nu mai sunt!
— Ce-ai zis, vă rog?
— Toate biletele sunt date pentru

acea zi.
Ce să mă fac! Ce să mă fac! Îmi venea să imbecunesc, nu altceva! Să-mi scape din mână așa ocazie! Nu se poate! Dar ce să fac? — Să iau un stal... Dar când m'o vedea drăguța în stal, n'are să-și peardă iluziile despre mine?... În sfârșit! Am să-i spun că nu se mai găsea alt loc!

— Dați-mi un stal vă rog, domnișoară!!

— V'am spus, domnule, că toate locurile sunt luate!

Și ghișeu se închise fără de milă. Eram conternat... O răză de speranță îmi străbătu inima: să mă duc să încerc la o agenție teatrală.

O luai la fugă în spre agenția cea mai apropiată. Dădui buzna în prăvălie, lovindu-mă în nas cu o doamnă, care voia să iasă pe ușă. Zisel

nu „pardon!” și o altă vorbă (pe românește) și fără nici un „bonjour!” întreabă dacă e vreun fotoliu la Antoine pentru ziua de 18.

— Unul singur.
— Câte parale?
— Douăzeci de franci.

Douăzeci de franci! N'am dat de când mama m'a făcut!

— Sunt corpondentul ziarului „Indépendance belge”. Vă arăt cartă.
— Cereți atunci un bilet de favoare direcțiunei.

...Ce să fac!... Drăguța m'asteaptă la teatru și eu lipsesc!

— Dar bine, domnule, biletul costă la cassa teatrului numai 7 lei. Vă ofer îndoit, 20 de lei e din cale afară!

— Duceți-vă atunci la cassa teatrului.

Mă scotocef prin toate buzunarele, dar nu găsi' decât 19 fr. 75.

— N'am domnule, decât 19 fr. 75.
— Noi nu stăm la tocmeală, domnule.

Mă căutai iar prin buzunare... În sfârșit dădui peste o marcă de 25 și putui lua biletul... Biata mamă, care asteaptă de două săptămâni scrisoarea dela mine...

Sala teatrului gemea de lume. Pretotindeni haine negre și floare la butonieră. O singură loje rămăsese desartă: loja No. 13.

Actul întâi îmi păru mesfărsit... Care îmi fu mirarea când o mulțime de aventurieri, ca și mine, se îndreptau în loja No. 13! Dar loja era ermetic închisă, fiind goală.

Crăpam de ciudă. Înțelesai că a fost o păcăleală. Și când mă gândeam la 20 de franci...

Ca să mai uit de necaz, mă dușei între culise. Când colo, ce să vezi! Artistii preparau actul al doilea cu sticle de bere.

Cum mă văzu directorul de scenă, mă invită și pe mine.

— Bea cât vrei, căci eu plătesc. De când e teatrul asta, n'a fost așa de plin! Doar e în beneficiul meu!

Îl spusel atunci pățania.
— Nu-i nimic, mă liniști dânsul. De câte ori vii gratis la teatru, ce-i dacă ai plătit odată așa scump?... Dar știi că eu sunt autorul scrisoarei, care te-a adus aici! Toți ceilalți, pe care i-ai văzut în frac, au primit o scrisoare identică... Astfel n'aș fi avut atâta lume!

AMULETA ȘI TALISMAN

Amuleta și talisman sunt două cuvinte de origină arabă. Sub amuleta se înțelegea odinioară un breloc în forma unei tăblițe, pe care erau gravate fel de fel de semne ciudate, cari fereau de boale și farmece pe fericitul posesor. O însemnătate analogă o avea și talismanul, cu deosebirea însă că acesta nu era numai un obiect ocrotitor, ci și aducător de noroc.

În istorie se amintește despre amuleta și talisman mai întâiu la Chaldei.

Amuleta — tăblițe de piatră sau forme de lut — în care erau gravate formule de conjurare, era purtată în vremuri critice. Și fiindcă de obicei se purta pe piept sub îmbrăcăminte, numai apăsarea continuă pe piele făcea ca acest obiect ocrotitor să nu fie dat uitării.

Posesorul acestui obiect avea o încredere oarbă că este apărat de toate primejdiile vieții.

Talismanele erau chipuri cari reprezentau o zeităte și erau așezate în casă sau în preajma ei.

Pe când la Chaldei era o deosebire fundamentală între talisman și amuleta, mai târziu aceste deveniră identice, adică, un obiect aducător de noroc persoanei care-l purta.

La creștinii din primele veacuri aflăm încă noțiuni deosebite asupra amuletei și talismanului, în tocmă ca și la Chaldei.

Vechii Egipteni puneau morților amulete și talismane și împodobeau pepturile lor cu chipuri de piatră,

care reprezentă gândaci sacri, scorbabei. Acest cult al morților răsări din ideile religioase ale vechilor egipteni că sufletul Khon în pribegie prin Infern—Ker-neter—are să îndure fel de fel de încercări primejdioase până când ajunge la tronul lui Osiris, care-l judecă. Și aceste primejdii din Infern erau adică mai mari decât acele ale muritorilor în cursul vieții. Și sufletul aștepta o soartă înfricoșată, în cazul când nu putea înfrunta aceste încercări.

Amulete și talismane întâlnim în cursul veacurilor, la toate epocile și la toate popoarele. Mai cu seamă în evul mediu, în epoca proceselor vrăjitoarelor ele jucau un mare rol, când erau purtate ca scut în contra diavolului și al vrăjitoarelor. În războiul de 30 de ani din Germania, un student din Passau făcuse niște bilete de rugăciuni, pe cari le împărțea printre țărani. Aceste bilete erau înghițite—ele servind ca scut în contra gloanțelor dușmanilor. Ba chiar în anul 1870 un mare număr de soldați germani purtau astfel de bilete, contrafăcute după cele din timpul războiului de 30 ani. Un astfel de bilet a fost publicat de un ziar la 1871. În el se spunea între altele:

„Această rugăciune întăritoare și aducătoare de mântuire pentru toți oamenii, a fost găsită în anul 1505 pe mormântul Mântuitorului nostru Iesus Christos.”

Când împăratul Carol cel Mare plecă la războiul primii de la Papa o astfel de rugăciune, pe care o tipări îndată în litere de aur pe scutul său.

În zilele noastre au luat locul amuletelor și talismanilor fel de fel de mijloace „electrice” și „magnetice”, că de pildă celebra cruce Volta.

Despre spiritiști se spune că se folosesc adesea ori în ședințele lor de amulete și talismane.

Astăzi nu mai credem că amuleta și talismanul apără pe cineva de boale și-i aduc noroc, dar trebuie să recunoaștem că prin ele se poate obține o oarecare vindecare, presupunându-se numai ferma credință în eficacitatea lor. În chipul acesta se pot vindeca diferite perturbațiuni nervoase. În tocmă așa după cum un praț de zahăr poate provoca, sub anumite împrejurări un somn profund, numai în cazul când bolnavul care a întrebuit în zadar toate mijloacele, ca să poată dormi, este pe deplin conștient despre eficacitatea noului mijloc.

Cât va dura lumea, amuleta sau talismanul, vor avea un rol și mulți cari se laudă că nu sunt superstițioși, în taină poartă amulete, în formă de cruciulițe, lanțuri etc., crezând că le va aduce noroc...

C. Scurtu

LITERATURĂ POPULARĂ

DREPTUL FLĂCĂULUI

Înaintea vreme zice că dacă viaa un flăcău să se însoare, apoi trebuie să slujească, pe cât s'ar fi împăcat, la tatăl fetei și, pe urmă, de-i venia acestuia la chiteală, bine de bine; de nu, se ducea flăcăul și se tocmia la alt om cu fată de măritat. Așa, spune povestea, că un flăcău a slujit pe tatăl unei fete un an de zile. Dar românul nu vrea să-l dea fața ci-l zice:

— „Măi băte, tu mai slujește-mă un an, ș'apoi eu oiu vedea ce-o mai fi!”

— „Bine, bădică!”

Și-l mai slujește flăcăul un an. Când colo, românul logodește fata cu un alt flăcău străin și, ca să-l depărteze pe cel care-l slujea, îl trimite la pădure, să aducă lemne. Flăcăul se duce și încearcă bine carul. Mai trebuiau trei lemne; ș'a dat de trei frasini, care erau frați de gemeni, având toți o rădăcină singură. Când

Galeria figurilor contemporane

D-l general prof. dr. Demosthen

Unul din cei mai vechi și mai de seamă profesori ai facultății noastre de medicină, d-l dr. Demosthen se bucură de cea mai înaltă considerație chiar și în lumea științifică din străinătate.

Medic distins și în același timp și militar de frunte, d-l general dr. Demosthen a ocupat rând pe rând cele mai înalte posturi în oștire, cu care a luat parte și la războiul neașteptat.

Ilustrăm azi galeria figurilor contemporane a noastră cu portretul distinsului profesor, care are la activul său o întreagă serie de lucrări de cea mai nelăgăduită valoare.

În văzută frasinii cu toporul în mână, i-au zis:

— „Nu ne tăia, flăcăule, că noi ți-om fi de mare ușurință; ci du-te mai repede acasă, că fata pe care o chitești tu, se mărită după altul!”...
Și la aste vorbe, i s'a tăiat cheful flăcăului. N'a mai băgat samă c'a încercat, că n'a încercat bine, și s'a dus tot o fugă acasă.

— „Dar cei trei frasiți, frați, i-au spus: — „Tu să te uiți în ce casă are să-ți ducă nănașa pe tineri ca să-ți culce. Să te vâri sub pat și să zici marelui „așaaa!””

Flăcăul așa a făcut. S'a furat printre oameni și pe furis s'a zghi-ciatul sub patul pe care se culcase-ră mirii. Ei au prins a vorbi, firește, despre partea dragostei și la f'cco vorbă a lor, flăcăul de sub divan zicea „așaaa!”... Și când mirele a sărutat mireasa, flăcăul de colo: „așaaa!”... S'asa că s'a lipit clește gura lui de gura ei!... Ce i de făcut? De vorbit nu puteau vorbi, ca să strige; de sculat nu se puteau scula de pe pat; de descleștat gurile nu se puteau descleșta... Măăă!...

Dimineța nănașa așteaptă; ei nu lese. Nănașa și nuntași strigă; așa încuiată și tinerii nu mai lese! S'apucă oamenii și farmă așa, dar soarele era la aprânzul cel mare. Strigă: Sculați, tinerilor, că lumea s'a strâns la petrecere; ce vă este de cap?! Dar nănașa, mai îndrăzneată, se duce și se uită și-și vede cu gurile încleștate, și odată bate din palme: „Săracul de mine și de mine!” Dar flăcăul de sub divan: „așaaa!” S'asa că s'a lipit frumusei palmele nănașei și nu se mai puteau deslipi!... Și hai, dograbă chiamă moașa, să vadă și ea, ce păcate-s acestea. Moașa aduce niște unt-de-lemn cu chip ca să-și ungă și să-și deslipească; iar băiatul de colo: „așaaa!”... c'a trebuit să se lipească cleiul mâna moașei de nasul miresei!... Măă!... Trage biata moașă mâna, degeaba! Că-i trăgea și pe tinerii jos de pe divan. Zice: „vai de mine, nun mare, du-te mai repede la boer, să vie și el, să vadă ce năpaste, ce fapt e acesta! Du-te mai degrabă!”

Boerul așa i-a poruncit nunului celui mare: — „Să-mi veniți, cum sunteți, cu toată nunta la mine, ca să vă judec!” Ei ce-aveau să facă? S'au pornit grămădiți: mirele cu gura linită de gura miresei; baba în-

cleștată cu mâna de nasul miresei; nuna cea mare cu palmele încleștate; lăutarii în urmă, ca la nunță; mă rog, toți nuntași s'au pornit. Povestea ceia:

Hai la nunță,
Chică zmultă;
Hai la joc,
Căine șchiop!...

Dar, ca să se ducă la boier, trebuiau să treacă peste o punte. Hai de mai săracul, ia doi nuntași și-i apucă pe mirii și-i pornesc peste punte; nuna cea mare, cu palmele în sus și încleștate, mergea și ea în urmă; dar baba, ca baba, făcea tot dricul chefului și, cum spânzura aproape de apă, pe-alătura punții, prinde-a rade... Vorba ceia: „Satul arde și baba se piaptână...” Și dă Dumnezeu și flăcăul, din urmă, face: „Așaaa!”... Și așa, că a rămas limoșderița de babă cu gura rânjită și găvozită, răzând buzat ca Dracul când te aude sduind de cruce.

Ei, s'au mers așa cu toții până dincolo de punte, la boer. Dar boerul, c'un ciubiuc mare, bea tutun în cerdac. Zice:

— Măi, ia să-mi spuneți, ce răs e acesta? Ce vă tineți încleștați ca lipitorile cele flămânde?”

— „Ce să fie, cucoane?! Tălharul cel de flăcău ne-a făcut ponosul!”...
— „Apoi ia umflați-l și aduceți-l încoace!” strigă, oțărît, boerul.

Și, până să-l aducă, până nu știu ce, își aruncă ochii la babă și, văzând-o așa hlizită, odată mi-o arde cu luleaua și-i zice: „D'apoi tu, țarsă bătrână, ce te uiți la mine așa ca aghiazma la Ducă-se-in-tine, și te răzi?... Dar flăcăul, cum se burzuluia cu slugile boerului, face: „așaaa!”... S'asa, că s'a lipit zdravăn luleaua de gura babei, rămânând capătul ciubucului încleiat de dinții boerului; bietul boer, a dat-o și el prin sperlă! Căci, dă încolo, dă încoace, degăbă! Știi cum? Parcă fuma boerul de-o parte a ciubucului, iar baba, răzând ca hăța, de cealaltă parte...

Știu c'a avut ce rade mai întâi cucoana boerului, ș'apoi toată lumea dimpreună cu noi, care ne-am aflat să fim pe-acolo! Și toți, care încotro: „Pieș, satană necuviincioasă! Doamne, ce păcate!”... și câte și câte...

Dar flăcăul zicea că, într'adevăr, cu dragă inimă i-ar scoate de la asta nevoe, d'apoi dacă nu poate!

Până când așa pe semne că Dumnezeu i-a dat în minte ș'a grăit, cu rugămintă: „Maica Domnului! Dacă mi-or da dreptul meu, adică fata, pentru care am slujit pe stăpânul meu doi anișori de zile, fă, cu puterea ta, ce-i face, și desleagă-i pe toțiășii legați, și poate ar imbla de-amu mai cu sfânta dreptate!”

Atunci s'au descleștat și boerul și baba de ciubuc; și baba de tineri; și tinerii de cum erau; și nuna cea mare de cum bătea în palme.

Numai baba, săraca, fiindcă se gândea atunci cu gând rău de vrăji, a rămas rânjită rău și, cât a ținut nunta flăcăului cu fata, care-i era dreptul lui, ea a tot răs de cele ce pățise, spunând marelui: „Că nu-i cui o merit, ci cui îi e dat”. Dar văzând-o că rade așa mereu,

S'a găsit un nătrău
S'a luat-o de-un bezărău
S'a descântat-o c'un cealțău
Și-a tănjit-o așa de rău,
Să-l plesnească Dumnezeu!...

Dumitru Furtună
(Din Bozieni, Dorohoiu).

SFATURI PENTRU VARĂ

Nu beți lăuturi prea reci. Ele nu suprimă setea: o potolesc pentru moment, dar devine imediat și mai arzătoare. Cea mai bună e apa amestecată cu puțină cafea amară. Inghetata, berea, băuturile gazoase îngreunează stomacul, pregătesc catarele gastrice și intestinale. Uitați-vă la băutorii de bere: toți sunt năntecosi!

DIN GRĂDINA...

I

Privesc tot farmecul grădinei
Scăldată 'n razele de soare;
Privesc ninsoarea drăgălaşă
De florî,—ce cad tremurătoare.

Și mă întreb: ce mână sfântă
I-a dat atâta frumusețe
Și ce putere crealoare
A colorat-o 'n mii de fețe.

În șoapta florilor albastre
Și 'n murmurul de vioare
E par'că blânda 'nchinăciune
Șfioasă-a cântecelor mele.

Și 'n freacățul duios de frunze
I-atâta caldă 'nflorare,
Că simt în suflatu-mi sfielnic
O altă viață cum răsare...

II

Deschide-ți porțile grădinei
S'ascult al mângâerii glas
Când trece vântul de respiră
Mănunchiul florilor de-atlas.

Destul am stat închis în casă
Privind mereu același loc,
Vreau să respir... să sorb parfumul
Miresmelor de busuioc.

E pretutindenea o lume
De dor... de cânt... de sărutări
Și-atât de dulce mămpresoară
Seninul blândelor visări.

Deschideți porțile grădinei
Și fruntea mea s'o descreți
Deschideți porțile să intre
Acel ce nu va mai eși...

III

Tu albă ramură de crin
De-apururi fermecată floare,
De ce în calea ta se 'nchin
Șfioasă razele de soare?

Grădinei vrajă dulce dai
Și 'n părul lor te port regine,
Și nu știu cum, dar par'că ai
Norocul meu închis în tine.

Mihail Alexandrescu

FETIȚA GUIATUN

— Nuvelă de Alex. Oculov —

IV

Guiatun singură vorbește: „O fiară mică, inima-mi smulge și mi-o despică”.

Și apoi tace și se liniștește.

„Ca pești morți așa sunt și eu, solzii nu le mai strălucesc, ochii nu le mai lucesc, dar nici pescărușii după peștele lor mort nu se înebunesc, așa și eu” singurica se vaită mititica.

Și iar e pace.

Da nu mult tace și iar vorbește.

Ca doi șerpi răniți, cum sunt încolăciți, tot așa și ea mâinile și frământă și apoi cuvântă:

„Bătrânul Eghin e dus departe, Satan de el aibă parte, în mână cu un mare cuțit, stă el pitit, renul îl pândeste, iată că-l zărește, în inimă îl lovește... și Eghin se veselește... iar eu, lui Sagathan zeu, mă tot rog ferbinte, de nu mai am cuvinte... să mă aibă în pază...”

De disperare, după loc iar sare, de copaci se isbește, spre răsărit privește și cu un glas umilit a se ruga prinde:

„Zeu al pădurilor mare Sagathan, privește la mine, un copil sărman... O-i-o-O-i-o-o! Tineretea mi se ofilește, pieptu-mi alb de lacrimi vestejește, de mâhnire, imi pierd a mea fire...”

Cocoșelul, gănușă și cheamă, ea la fluerat ia seamă, să nu o moamească, ca să o răpească. O! tu blond Sagathan, grozav mă infiora Eghin Mare Salan, ale mele buze el le pângărește, al meu plâpând suflet el îl zdrobeste. O! Sagathan

în noaptea asta întunecoasă, eți, sârman nenorocită, voi fi a lui Eghin nevastă, cine mă va scăpa de fiara asta?, cine mă va scăpa de chin, de ăst Eghin? Umbrele strămoșilor mei nu vor veni de Eghin să mă scape, să-l asvârle în cele adânci ape!? Cine imi va întinde o mână de ajutor, dar mai bine mor... ca fiara ce rage, capu-mi voi sparge de vr'o neagră stâncă și apoi săi în prăpaste adâncă... O-i-o! O-i-o! O-i-o! blândul Sagathan, nu părăsi un copil orfan!

Și plânge — plânge — inima îi înfrânge, mica Guiatun... „Și se vor scurge ochii mei, cum se scutură floarea de tel...”, cum fuge renul grăbit, așa 'mi bate inima pripit.

Și inima și-o pipăe și-o simte cum se sbate.

Soarele apune, iată că Eghin vine, da nu va găsi pe nime, căci Guiatun se duce, pe ascunse cărări a să apuce, Guiatun în pădure pierce, șoptește mititica în durere:

Soare drăguț! mai adastă, că vine Eghin și mă face nevastă.

Dar soarele și urmează al său drum bătut, în zadar Guiatun la pământ a căzut și la rugat, el n'a ascultat și a apus. Piscurile munților acoperite cu zăpadă strălucesc pe cer nori albaștri plutesc.

„Eghin are să vie; dar Guiatun, aci n'a să mai fie”. Nu, n'a să mai fie”.

Și Guiatun, de oboseală pică, încet se ridică, somnul o coprinde.

— Mă simt că mă sting și n'am cui să mă plâng! Guiatun azi moare! Azi e a ta ultima zi oare?

— Și un lucios cuțit, subțire ascuțit, p'unghiu l'ncearcă, apoi îl sărută și apoi d'o piatră, dă să-l mai ascuță.

„Sagatom tu zeu mare, Guiatun azi moare”.

— Da, și chiar la noapte, te aștept—o tu! moarte”.

Miriadele de insecte sub muschiul cald înviază, în natură totul procreiază.

— Soarele a apus, să se culce s'a dus, D-zeu i-a poruncit să meargă la odihnit. Dorm munții, doarme codrul, dorm și brazii, numai Guiatun nu doarme.

Încetinel mica Guiatun, peptărașul își desface și caută inima unde zace, pipăe ș'o găsească să o liniștească p'astă mică fiară, ce i smolge cu ghiară, viața. Și o găsește, pe mica nătângă, sub tăta stângă, și o amenință cu toată credința că nu mai bate...

Noaptea adâncă pe pământ se lasă, fiarele din vizuină încep ca să iasă.

Plăpânul trușor a lui Guiatun, tremură ușor, coprin de răcoarea serii — și tremură ca floarea după stâncă.

Inima-i bate să se spargă, Guiatun încet o apasă din loc să nu iasă.

V.

Bala cel frumos în iarbă culcat, ziuca toată a stat, pe pânțele s'a tărât, până pe Guiatun a zărit.

Și iată c'o vede pe Guiatun fetița, cum își desface a peptărașului petliță, i vede sânul de fecioară și cum mititica voeste să moară, cum cuțitul ascuțit spre inimă a repezit...

Guiatun îl vede și la el se repede cuțitul învârtind...

„Stai, său te omor, teucid, ce cauți aci, om perfid?”

Bala speriat, în lături s'a dat, apoi ușor rise și îi zise:

— Cum te chiamă și cine ești?

— Eui sunt Guiatun fetița pădurilor, și în grabă și închee petlița și-și strânge după tâmple bălăcosița.

Tu ești acel, tinerel, jdicr de eri, ce eu urmăream și pentru ale căruf urme, Eghin a voit zilele să-mi curme... Jder tinerel ca vânător la fel...

— Da tu?

— Eui sunt Bală, ce port cu fală entit de vânător.

Guiatun fețița mică, spre el privirea își ridică, apoi i zâmbeste dureros îl privește și îi zice:

— Astăzi i a mea zi nefastă, azi voi fi a lui Eghin nevastă.

Da, descără — la noapte—spunea în șoapte — voi fi a lui Eghin bătrânul...

— Te-a plătit el scump?

— Da — scump.

Da, descără va fi nunta, a lui Guiatun vânduta.

Și la el privește Guiatun, privirea dulce dela el nu-și ridică, și lacrimi din ochi îi pică, îl soarbe din ochi, și iar îl privește și se înveselește și singură gândește; ce tinerel este el, cât de ușor a trecut erii el rful, ce mândru călca și tot la el gândea.

— Șezi mai departe, să te văd dintr-o parte, șezi acu la dreapta să te văd mai bine și mereu îl muta și îl învăluia cu o privire, blândă de-l puse în uimire.

Și el ca un copil—se supunea, umil, și ridea iar ca un copil.

— Și așa ședeau și se priveau și amândouă rideau, dinții lor albi străluciau, mai albi ca quartul din munți...

— Da cojocelul tău i de capră neagră? Dal spune?

— Da!

Mai aproape de ea vine și se uită bine și iar o întrebă.

— Da, brăul tău i din piele de șearpe?

— Așa dară poți și tu prinde șerpi printre stânci?

— Da, și prin prăpăstii adânci...

Și Bala, mâna-i netezește, și o alintă, degetele-i frământă și ea încet se lasă și dulce îi pare și inima-i tresare.

— Strânge, strânge și mai tare c'asa de bine-mi pare și apoi tu bine știi, degetele să le mlădiu...?

Și Bala mai tare le strânge — aproape că le frânge.

— Destul acum zise Guiatun.

Bala n'auzi.

— Și destul o fi, Guiatun grăi.

— Nu, nu-i destul.

Și atunci rise Guiatun, ride ca într-o zi senină, cu inima plină.

— Nu mă atinge, că eu 's ca o minge... fug, sbor, ca un puț ușor..

— Ba eu te-oi prinde!

— Dar tu nu ești erete? Și fuge și-i arată, ale sale spete! Tu ești cuc... eu mă apuc că nu mă poți prinde.

— „Așa va să zică...” gândi și zise Bala cu mițică ferică...

Apoi după ea se repede și cât n'ar crede și cât ar clipi... o și prinse și în brațe o strânse...

— În mână o ridică, pe Guiatun mică, în sus o înalță...

De pietre te isbesc... te prăpădesc... vesel îi striga.

— Tu mă înșeli... Zi, nu mă înșeli?

Din mână i-se strecoară, ca o pisică ușoară și în lături sare, după un copac apare, și d'acolo îi ride, ride în gura mare.

— Păsărica a sburat, și a scăpat! ai văzut unde s'a așezat, prinde-o dacă poți... da nu-i da la toți!

Și Bala necăjit bine vede că nu-i de glumit cu ăst drăcșor ce sare într'un picior.

— Prinde-mă Bala — prinde, — striga ea — prinde dacă ai vrea.

Bala de loc nu se mișcă...

Guiatun atunci, amărâtă la el vine, și îl ia cu bine și lângă el s'așează.

— Da tu de ce nu vrei, pe mine să mă iei, după mine să fugi?

— Tu ești ușurică, sbori ca o păsărică.

Și cu mâna dreaptă de mijloc o coprinde, cu stanga a o mângăia prinde și așa de blând și cu curat mângăie, încet și ușor o așează pe picior și lung o privește și dulce îi zîmbește și ochii străluce de fericire...

— Ia-mi arată-mi mie dinții cei frumoși? zise el.

Și când ea deschise gura, frumoasă ca o mură, un șir de mărgăritare,

ca o arătare... apare... Bolă cel frunos, cu grabă îl fură un sărut setos...

Guiatun tinerică, sare sprinteni-că, ș'apoi iar s'așează și iar îi cuvintează.

— Lasă-ma Bola, că fug și-i păduroa deasă... și tot spre el se îndeașă.

— Azi, când mă culcasem la pământ, tot de tine îmi șolpea, cuvânt cu cuvânt, vorbe de iubire și de fericire.

Și ce mai șolpea pământul?

— Eu sboram prin munți ca vântul, fiarele alungam... și pământul mereu îmi șolpea.

— Și spune...

— Că tu ești cea mai bună... după pământ și lună...

Păsările zboară spre munți și piscuri deșerte, inima-mi la tine... în blânde șoapte.

— Așa, răspunse Guiatun.

Și inima-i fericită, tresări d'odată, ca de glonte lovită.

Se ridică speriată și privi împrejur îngrijorată.

Și îi mai tresări inima lovită, de durerea nevăzută și încă odată îi mai bătu inimioara—fețița Guiatun se înfioră—și încă odată zise în ea în sine—bate inima speriată.

— Noaptea ne ascunde vederii și totuși mă tem și mă sperii... De s'ar ascunde luna cu stelele împreună, umbra pădurii să crească de Eghin să ne ferească.

Tresări și Bala apoi zise ca un copil ce nu înțelege, a firii rost și lege și îi zise încetinel și lin, vorbe dulci, aduse de vânticel.

— Îți voi da băutura fermecată să dormi neingrijorată și vă dormi al tău sufletel, drăguț și tinerel.

Și îi dete, băutura fermecată și adormi Guiatun fată. Iar Bala, la pământ se culcă ca un sobol se întinde, ochii scânteiază, pe Eghin veghează. Și apoi Bala d'odată spre ea sare și o coprinde și ea îi răspunde...

Doarme întreaga fire, și luna cu stelele împreună, nori groși s'adună și îi închid. Intuneric beznă peste fire se lasă, dorm îndrăgostii în liniștea adâncă a pustiului sălbatic.

— „Îndată, renul îl găsesc și nu-l isbesc”. Așa cuvintează Eghin și tot înaintează.

Și iar se gândește și singur și șoptește:

— Ia și eu, o crangă uscată și cu gându tot la biata fată, un bătrân netrebnic, de nimic nu's vrednic, nu m'ajută văzul, mă părăsește auzul, picioarele nu mă mai slujesc... și tot mai iubesc...

Și tot mai șoptește și iar o pornește.

Și tot înaintează, după rău cutează el să se avânte, cu ale sale flinte, ferecate, în cremene legate și tot înaintează și-n taină cuvintează:

— Iați, îndată unul îl găsesc, sângele-i cald strămoșilor jertesc și apoi pot să iubesc”.

Și mult a așteptat la „lacul cel rărat” pe renul insetat.

Noapte adâncă se lasă, de umbra deasă lui Eghin nu-i pasă.

Și Eghin singur bombonește:

„Toti se tem de mine și oamenii și jivine. Iată că vine setos un ren mare și frumos, cu cornele pe spate, cum fugă, când i s'abate.

Și Eghin îl ocheste, pușcă cu cremene pocnește, și drept în inimă-l lovește, renul ingenuche lovit de un glonte oțelit.

Cuțitul adânc implantă în fiara înfrântă, vâna-i retează și îndată s'așează, sângele cald îi suge — renul în durere muge...

Sărmanul cerb, jertfă căutată, muri insetată.

Eghin bătrânul grozav se înveselește, și la Guiatun gândește.

Cu cuțitul ascuțit, inima și mușchiul încă nerăcit, el le taie și Zeulul le duce, în pădurea oprită.

(Va urma).

Trad. de Gh. D. Belinsky

DRAGILOR INDRĂGOSTIȚI

*Spune-mi tu ce vezi în ochii-i
De-î privești adânc visând?
Taina mândrelor ei visuri
S'o pătrunzi și-ai pus în gând?*

*Și de ce în ochi îi arde
Flacără de dor pribeag?
Vezi? Ea n'a știut ce-i dorul
Însă astăzi tu îi ești drag...*

*De ce trist te prinde gândul
Când te pierzi în ochi albaștri
Și le spui că sunt mai mândri
De cât cei mai mândri aștri?*

*Pentru ce?... N'o vei pricepe
Nici chiar tu, un visător,
Căci v'a prins de-acum în taină
Pe-amândouă același dor...*

*O, de-acum a voastră fie
Pururi dulcea fericire!...
Dacă firul ei există,
Pentru voi să se deșire!...*

*Inger eu voi fi de pază...
Revărsând un sfânt parfum,
Albe flori de primăvară
Am să vă presar în drum...*

Maria Niculescu

1911, April.

PAGINI DIN MITOLOGIE

ELECTRA

— După tradițiunea antică —

Electra a fost fiica Oceanului, pe care nu trebuie să-l privim în înțelesul de astăzi ca o mare aproape nemărginită ci ca o ființă omenească. Homer vorbind de Ocean, îl personifica privindu-l ca principiul tuturor lucrurilor și esența zeilor.

Oceanos, zica Homer, e un zeu puternic, care nu cedează de cât lui Jupiter.

Soția lui a fost *Tethys* iar fiicele lor *Eurynome*, *Thetis* și *Perseea*.

În partea occidentală a lumii se află marea palat al zeului Oceanos.

În calitate lui de fluviu *Oceanos* înconjură pământul din toate părțile, așa precum se spune în descrierea scutului lui Achille.

Oceanul e un cerc imens, ce se alimentează dela sine însuși, el n'are nici izvor nici gură, dă naștere tuturor mărilor, fluviilor și tuturor izvoarelor de pe fața pământului.

Valurile oceanului nici odată nu se amestecă cu ale mărilor ci curg singure.

Din sânul lor ies, stelele *Aurora* și *Soarele*, ce se adihnește în fiecare seară în partea apusană a fluviului ce se numește *Baia Oceanului*.

Tethys mama *Electrei* era o *Titamidă* adică fiica lui *Uranos* cerul (instelat) și a *Pământului*.

Ea se căsătorise cu *Oceanos* și avu trei mii de *Oceanide*, precum și toate fluviile și izvoarele de pe fața pământului și o multime de copii între cari și pe *Electra*.

Thaumas un tânăr frumos, fiul mării personificate se prezintă într-una din zile la zeul *Oceanos* și-i ceru fata în căsătorie. Fata văzându-l atât de frumos consunți să-l ia ca sot.

Din însoțirea *Electrei* cu *Thaumas* se născu zeita *Iris*, zeita curcubeului.

Homer, vorbind în *Iliada* de *Iris* și în imnurile homerice ne spune, că ea era zeita sprintenă, care se duce în continuu de la muntele *Ida* la *Olymp*, cereasca locuință a zeilor, însărcinată fiind cu diferite comisioane, precum și cu însărcinarea de a vesti muritorilor voința a-tot-puternicului *Joie*.

Ea se cufundă în apele cele mai adânci ca o undiță pentru a comunica zeilor marini poruncile lui *Joie*.

Iris era mai cu seamă servitoarea lui *Joie* și a *Junonei* nu mai puțin și

Galeria artiștilor români

D-I ARCHITECT ȘT. BURCUȘ

Între artiștii noștri cei mai de seamă cari s'au remarcă în ultimul timp prin lucrările lor, este, de sigur, și d-l Șt. Burcuș, și căruia portret îl dăm la această a noastră galerie a artiștilor români.

D-l arhitect Burcuș este autorul planurilor a numeroase din clădirile cele mai frumoase din Capitală, dintre cari una din cele mai însemnate este noul palat al Camerei de Comerț.

a celorlalți zei cărora nu le făcea nici o obiecțiune fiind gata a-i servi în tot momentul.

Electra a fost de asemenea și mama *Harpicilor Aello* și *Ocypeta*.

Harpiele erau zețele furtunilor, ce se nasc ori de câte ori zeii voesc să peardă pe cei răi și perversi.

Podarghe e o altă fată a *Electrei*, era soția *Zefirului* cu însărcinarea de a răpi pe acei dintre oameni, pe cari zeii voiau să dispară de pe fața pământului.

Locuința harpicilor era aerul. Nici vânturile nici paserile în sborul lor n'au repezițiunea harpicilor.

Aello era zeita furtunei sau mai bine însuși furtuna; *Ocypeta* era zeita cu zbor repede, ce are aproape repezițiunea fulgerului.

Eschyl vorbind de harpii le zugrăvește ca pe niște babe foarte înrăcătoase și urâte cu gură de câine, urechi de urs alte ori cu cioc și cu ghiare încârligite corp de vultură, cu sânul eșit afară cauzând foametea și ciuma pe unde treceau.

Harpiele erau foarte hoște și răpitoare, furau de svântău tot ce le eșia în cale, erau un fel de cleptomane antice.

Ele fură carnea din bucătărie, cărnurile de sacrificii și pâinea de pe masă.

Pe unde treceau harpiile răspândeau un miros atât de infect, în cât miroseau cale de o poștă, atât de puturoase erau.

Grecii vechi dădeau numirea harpiilor tuturor femeilor necinstite, cari întocmai ca și aceste dilanții răpiau bărbații femeilor cinstite și le amăreau existența prin purtarea lor infectă și nesuferită.

Argonauții au distrus o mare parte din harpii și bine făceau dacă le distrugău pe toate, că n'ar fi rămas nici o sămânță, nici urină de urma lor și ar fi scăpat lumea de femeile rele, cari întocmai ca și harpiile fac felurite neajunsuri oamenilor.

Atât desgust inspira grecilor vechi femeile rele, mincinoase și necinstite, în cât în totdeauna de câte ori vedeau vreo femeie de asemenea specie ziceau numai de cât și aceasta e o *Electra*, o strănepoată a *Electrei*, răpi-o-ar harpiile să o răpească!

A. Vântul

SABATINO LOPEZ

Se 'ntoarcе viața

Doctorul Févola e singur și așteaptă. E gânditor, dar vrea să și-o ascundă lui însuși. E de treizeci și opt de ani, din cartă cincisprezece i-a petrecut în sătulețul din Veneto unde se află și acum ca medic de plastic. Ca să-și scurteze așteptarea și să se distreze citește pe un calendar cu fol, din perete:

„Miercuri 25 August. Cap mare creier n'are". Donăzeci și cinci August: Era 26 Iunie: au să fie două luni mâine.

BATRANA ASUNTA. — Domnule doctor... Domnule doctor... Se coboară... doamna. E bine, nu e rău? E bine doamna? Nu mai e primejdie?

DOCTORUL. — Nu mai e, Assunta. Acum sunt liniștit.

ASSUNTA. — Slavă Domnului! E-atât de bună! Nu e așa că e bună? Cu toți: cu copiii, cu bătrânele, cu căinii... Cu toți. Mă crezi, domnule doctor? Nu mi' intră în cap gândul că azi mâine poate să plece. Are să plece curând?

DOCTORUL. — Nu știu.

ASSUNTA. — Va vrea să se întoarcă în țara ei... În Rusia, în America, în Franța... D-tale ți-a spus de unde e?

DOCTORUL. — Nu mi-a spus.

ASSUNTA. — Dar d-ta ai întrebat-o?

DOCTORUL. — N'am întrebat-o.

ASSUNTA. — Dacă e măritată ți-a spus? Pentru că n'a căutat-o nimeni, n'ă scris nimănuia.

DOCTORUL. — Nu mi-a spus nimic.

ASSUNTA. — Dar atunci, mă iartă, ce fel de doctor ești d-ta, care nu știi nimic? Ești am încercat să afl... N'auz de urechia asta.

DOCTORUL. — „Miercuri 25 August. Cap mare, creier n'are". Așa zice calendarul. Haide du-te. (Assunta iese în momentul când Maria apare în ușe).

MARIA. — (Ar putea fi de treizeci de ani. E blondă, cam palidă, drăguță, foarte drăguță. Și-apoi distinsă, una din acele femei care îmbrăcate cu mai nimic sau în strălucire par caste și prințese). Bună ziua doctore. Nu te așteptam la ceasul acesta.

DOCTORUL. — Da; spuseseam că vii diseară: îți explic mai pe urmă. Până atunci ia să te vedem. Bine, bine. Mergem bine. Acum e chestiune de puțină răbdare și de câteva zile; ai să te întorci... unde ai să te întorci, sănătoasă și vioaie. Dar ai ce spune!

MARIA. — Și plămânul?

DOCTORUL. — Și el. Pot să mai ascult, dar e de prisos. (După ascultare). Bine, mergem bine. S'a vindecat.

MARIA. — Și totuși mă simt încă slabă.

DOCTORUL. — Firește! Ai văzut moartea cu ochii. Gazetele ar spune „scăpată ca prin minune" dacă ți-ar cunoaște cazul și dacă gazetarii ar răzbi până aci. (Cu un surd) Ce imprudentă ai făcut! Să umbli cu armele fără să te asiguri că sunt descărcate!

MARIA. — (Surzând). Ești eram sigură.

DOCTORUL. — (Malțos). De ce?

MARIA. — De contrariu.

DOCTORUL. — A! vezi... Știam eu. Ba încă: mi-o închipuisem din ziua întâia. Ne înțelesesem însă pe stăcute că era vorba de o imprudentă, de o nenorocire. Ne învoisem să nu întreb nimic despre d-ta: „Mai devî domandarmî, ne a palesar tentarmî... cum zice Lohengrin. Și știu de ce mă învoisem la toate aceste? Pentru că uitaseși că cu lună stîntă puseseși mâna pe revolver. Totul trebuia să-ți apară ca un vis..

ca fapta altuia. Dacă te-ai fi întrebat, dacă ai fi discutat, dacă ți-ai fi arătat că mă 'ndoesc ar fi fost să te readuc în starea sufletească din ziua aceea... Și n'am întrebat, n'am discutat, n'am arătat că mă 'ndoesc: am îngrijit rana, și n'am cerut alt. Dar tocmai cu chipul acesta am îngrijit și sufletul. Măine au să fie două luni de când mi-au adus-o aci în halul acela! Te-am vindecat destul de repede.

MARIA. — Crezi? Sunt lungi, știu, două luni.

DOCTORUL. — Nu sunt lungi, dacă la capătul lor e scăparea. Și d-ta ești scăpată... Ești nu credeam. Când ai putut să vorbești mi-ai spus: — Mă cheamă Maria. — Bine: O cheamă Maria... O să-ți zicem Maria și-atâta tot. — Am auzit un accent strein... N'am întrebat din ce țară... n'am întrebat nimic. Pentru că numai d-ta mă interesea. Cu chipul acela de inger, îți închipui dacă puteam să nu mă interesez... O iartă-mă... Poate că nu trebuia să spun nici atât. Dar și medicii de sat au ochi ca să vadă. Ba încă mai mult ca alții: oamenii subțiri ca d-ta ne pică rar; când ne pică, privirea ni se odihnește, ni se bucură.

MARIA. — (Abia surzând). Cine știe! Intr-o zi am să-ți spun. Înainte de plecare ai să aflu. Îți sunt însă mulțumitoare pentru discreția d-tale. Ai mâna ușoară... ai pasul ușor... tovărășia ușoară. Ești chiar vesel. Ești ca un sanatoriu (și râde).

DOCTORUL. — Atunci... ascultă. Dacă te-ai întreba acum ceva, n'ai să mă rezi drept curios?

MARIA. — După întrebare.

DOCTORUL. — E indiscretă. Dar poți să nu-mi răspunzi și n'am să mă supăr.

MARIA. — Întrebă.

DOCTORUL. — În ziua... nenorocirii... (se codeste).

MARIA. — Întrebă, haide.

DOCTORUL. — Nu. Mai bine să spun tot. Azi dimineață a venit la mine un domn tânăr... M'a întrebat dacă îngrijam pe o doamnă care se rănise; mi-a spus cam de câți ani trebuie să fie... trăsăturile... fața. Nici o îndoială: întreba de d-ta. Tânărul acesta ar vrea să vorbească cu d-ta. Alt-ceva nu mi-a cerut; nu i-am spus de cât că da, că îngrijesc pe o doamnă, poate pe aceea de care vorbea.

MARIA (care a încercat sprâncenile). — Domnul acela nu ți-a spus cum îl cheamă?

DOCTORUL. — Nu.

MARIA. — Nici numele meu... acela care ar fi al meu? de ce vrea să-mi vorbească, ți-a spus?

DOCTORUL. — Nimic. M'a întrebat „Crezi că va putea, că va vrea să mă primească?" — Am răspuns: „Ar putea — De vrut, nu pot să știu".

MARIA. — Cum e?

DOCTORUL. — Brun, înalt, treizeci și cinci de ani... cu o cicatrice pe frunte.

MARIA. — A! M'a descoperit. E... fratele meu. Lumea e mică. Te regăsești repede unul cu altul. Și vrea să vorbească cu mine? Din momentul ce m'a descoperit, pot să-l și văd. Are să se întoarcă să întrebe dacă vreau să-l primesc...? Spune-i că da, că-l aștept.

DOCTORUL. — Un moment. Iată care era întrebarea indiscretă. Trebuie să știu un lucru: omul acesta are vre-o legătură în viața d-tale? are să-ți spună lucruri în legătură... cu nenorocirea? Nu-mi răspunde încă. Până acum eu m'am silit să te fac să uiți: vine omul acesta și schimbă starea lucrurilor, schimbă regimul. Ți-ar putea aduce știri vesele, încurajătoare: vie. Ți-ai putea

procura însă și comotii violente. Ești nu știu, dar d-ta îți poți închipui. Ești scăpată, dar ești încă convalescentă. Medicul are dreptul să întrebe ce bănuiești d-ta înainte de a da sau a nu da înăuntru de a-l primi.

MARIA (sigurd). — Pot să-i vorbesc.

DOCTORUL. — Bine. Mă încerc în cuvântul d-tale. Tânărul e la ușe. Așteaptă să-i spun dacă poate veni sus. Dacă îți dai voie, în timpul întrebărilor, eu am să aștept colea. Pe urmă vii să te văd. O măsură de prudență.

MARIA. — E bine. Pe urmă poate îți voi putea spune.

DOCTORUL. — Să nu crezi că am să stau la ușe să ascult.

MARIA. — Nu cred. Te cunosc, doctore Févola. Cheamă-l.

DOCTORUL. (ese. I se aude glasul care spune:) Urcăți-vă. (Reapare o clipă, trece prin odaie, ese prin fund, zice:) Un moment. (Reintră, trece din nou prin odaie, spune doamnei:) Primește-l, dacă vrei. (Ese, închide ușa după dânsul).

MARIA. — (Se ridică în picioare, zice tare, liniștită): Intră.

GEORGE. — (Intră, se oprește în ușe, o privește cu ochi neliniștiți, dormici, apoi se repede să o îmbrățișeze).

MARIA. — (Il oprește cu gestul). Te rog. Liniște. Să ne menajem cât mai mult.

GEORGE. — (Repede). Știi? Sunt liber. Am rupt.

MARIA. — Nu înțeleg.

GEORGE. — Am rupt. M'am liberat. Sunt ai tău, mă întorc la tine. Pentru totdeauna, pentru totdeauna. Acum mă înțelegi?

MARIA. — (Mirată, dar liniștită). A! Nu credeam asta. Stai. Ești turburat. — Nu credeam asta.

GEORGE. — Și altceva nu-mi spui? Mă primești așa? Te-am căutat atâta, am luptat atâta, te regăsesc, îți spun cuvinte care acum două luni te-ar fi înfrigorat... și ești de ghiață... Îți spun „a mea, pentru totdeauna". Imi răspunzi „sezi".

MARIA. — Cu încetul. George... Și nu striga. Doctorul e acolo. Până acum mi-ai spus ultimele cuvinte ale unui lung discurs. Spune-mi-le pe cele d'întai. Pe urmă am să vorbesc eu. Cum ai făcut de m'ai găsit?

GEORGE. — Căutându-te. Sat cu sat, casă cu casă. Poți să te ascunzi, dar e greu să dispari: un cadavru nu dispore. Și scrisoarea ta spunea: „Mă duc departe și mă ucid". Nu se putea să mă fi mințit. Deci am căutat, am căutat. Fie ce zi ce trecea, era mai bine și era mai rău: mai probabil să fi isbit să mori, mai greu să te fi putut regăsi. Am răcolit sat cu sat, casă cu casă. Peste două luni, înțelegi! Pricepi ce chin! În cele din urmă am aflat erii dela niște țărani, am vorbit cu doctorul, știu că ești vindecată. Iată tot.

MARIA. — Dar cealaltă?

GEORGE. — Ți-am spus: m'am liberat. Mi-am reluat cuvântul... ea și l-a reluat pe al ei. Pe cât pare, trebuia ca amândoi — tu și eu — să trecem prin aceeași teribilă încercare, ca să credem unul într'altul. Ești, pentru că tu nu mă vroiai... (arată semnul) iată semnul. Și atunci te-ai plecat spre mine, dar eu am crezut că văd la ține mîia, nu iubirea. Și-aproape nu te-am mai iubit, și m'am întors către alia. Tu mi-ai repetat gestul teribil când ai luat seama. Moartea nu ne-a vrut pe nici unul, ca să ne păstreze iubiri. Vom pleca împreună. Acum și pentru totdeauna. Suntem legați de aceeași soartă. Ești nu mă mai schimb.

MARIA. — Și nici nu te întreb de nu m'am schimbat eu? Să încerci să mori și să nu mori, ți se pare lucru atât de simplu? Și cu toate acestea ai trecut și tu pe-acolo! Să ne aducem aminte. Noi nu suntem doi normali. Normalii, cari adesea sunt cei mediocrii, își mint uneori cuvintele și sentimentele, din interes sau de

milă. Noi nu: noi suntem mai jos și mai sus de cât ceilalți. Ne putem spune tot adevărul. M'ai iubit când nu te iubeam, poate pentru că nu te iubeam. Ești orgolios și nepăsarea mea te-a ofensat. Un moment de ciudă și de orgoliu ți-a înarmat mâna; am înțeles însă lucrul pe urmă. Atunci însă am simțit impulsia absolută de a veni la tine, de a fi a ta dacă scăpai, dacă te scăpam. Și am fost a ta: a ta cum: nu se poate fi mai mult. A ta, ca și când nimeni n'ar fi existat înainte de tine, ca și când nimeni n'ar fi putut veni pe urmă. La tine a venit căsoala, înșelăciune. Da, te strănsesem în brațe, dar nu erai col d'întai pe care îl sărutasem: atunci, ce-ți dău? ce-ți sacrificam? — Orgoliul, pururea orgoliul tău! Și te-ai îndreptat către cealaltă. Și am aflat-o. Și mi s'a părut că nu mai pot trăi. Am fugit din Viena și am venit să mor în Italia... în Italia ta... într'un colțisor al Italiei tale. În brutalitatea stărsitalui vroiam să pun puțin roman. N'am murit însă: m'ai ridicat dela un colț de drum la doi pași de aci, m'ai adus aci în casa cea mai apropiată, m'ai îngrijit și am scăpat. (Inceț). Dar nu te mai iubesc. Cum s'a întâmplat aceasta? Cum de poate fi așa? Nu știu. Nu te mai iubesc. Ultima dovadă e aceasta: am știu că erai aci și nu m'am bucurat, și n'am suferit; te priveșc, îți vorbesc fără nici un palpit mai mult. În două luni de boală am trăit altă viață: nu mai sunt eu. Sunt alia.

GEORGE. (Violent și sigur). — Minci. Pentru că nu crezi în sinceritatea mea, spui de tine aceea ce nu e.

MARIA. — Iarăși orgoliul tău! — Dar nu-mi ajunge atât. Te cred, dar nu te iubesc. Ești nu te iubesc. Tu, da, pentru că m'ai căutat, pentru că mă rogi cu ochii. Tu reîncepi să arzi: flacăra mea e stinsă. Nu ne rămâne de cât un lucru de făcut: să ne despărțim. Ai să te vindec și tu: nu vreau reînscare legă de tine amintirea mea. Ai să uiți. Vom reîncepe să trăim, fiecare în calea lui. Tu te vei reîntoarce la arta ta, eu la a mea. Mica dăntătoare ce eram va reîncepe să dăntărească: pictorul ce erai va reîncepe să picteze. Să nu ne spunem altceva: ar veni vorbele urâte. Sărută-mă pe obraz ca un prieten, ca pe o pretență. Și adio.

GEORGE. — Nu, sărutări nu. (Și ese).

MARIA. (Rămânând un moment cu ochii închiși, ca ado-mită. Se aude închizându-se ușa. Redeschide ochii, merge la ușe și cheamă): Doctore, doctore Févola.

DOCTORUL. — Iată-mă. — Ce palidă ești! Știam eu. N'ar fi trebuit să perimă...

MARIA. — Nu-i nimic. Nu-ți fie frică. S'a sfârșit. — Doctore, vrei să mi cunosti drama? Nu mă cheamă Maria. Domnul acela nu mi-e frate: e amantul meu, mi-a fost amant. Pentru el am încercat să mă sinucid, pentru că se însură. Ne am spus acum ultimele cuvinte; acum el mă iubește și eu nu-l mai iubesc. (O scurtă tăcere). Alia e tot. Ce zici, doctore?

DOCTORUL. — Nimic.

MARIA. — Nu te miri?

DOCTORUL. — Sunt doctor: un duhovnic laic. Nimic nu mă poate mira.

MARIA. — Înțelegi însă aceea ce s'a petrecut în sufletele noastre? În ziua aceea i-am dat ultima dovadă de dragoste. Am atins culmea; mai departe decât atât nu puteam merge. Acum refac drumul. Pentru el însă, faptul de a fi vrut să mor pentru el, e înțaiă dovadă sigură ce-ți dău. Nu ne mai putem întâlni. El de-o parte, eu de alia.

DOCTORUL. — (După o lungă tăcere.) Are să sufere mult?

(Va urma).

Trad. de A. A. D.

Ilustrația noastră colorată

Dramatica sinucidere a unei fete la Ungheni

Cititorii noștri își amintesc de veștea primită deunăzi de „Universul” cum că într-o pădure lângă Ungheni o tânără fată și-a dat cea mai groaznică moarte: și-a turnat petrol pe îmbrăcăminte și apoi și-a dat foc.

Se știe de asemenea că sinuciderea aceasta a făcut o oarecare senzație, întru cât au trebuit să se facă cercetări stăruitoare spre a se afla numele adevărat al sinucisei. De unde la început se credea că o cheamă Veronica Popovici, s'a dovedit în urmă că fata era din București și că o cheamă Veronica Dumitrescu.

Ilustrația colorată din prima pagină a numărului nostru de azi reprezintă scena groaznică sinuciderii, după amănuntele trimise de corespondentul ieșan al „Universului”.

CUGETĂRI

Când trece soarele peste norii năși murdărește razele.
Henri Regnault.

Un popor fără libertate are instincte; n'are însă sentimente.
A. de Custine.

Să căutăm mai bine a ne face înțeleși, decât a părea savanți.
Saint-Evremond.

Ca să trăiești în pace cu oamenii, trebuie să le treci multe înegaliții de caracter.
Montesquieu.

Principiul de naționalitate e mai presus de principiul libertății interioare.
Lamartine.

Distinge-te și vei trăi.
Joubert.

DIN HAZUL ALTORA

Șiretenie
Aprodul (către un împrișinat care vrea să intre în sala de sedință cu țigara în gură). — Leapădă țigara, d-le; nu vezi ce scrie pe tăbliță, că «Fumatul e oprit»?
Împrișinatul. — Ba văz, dar am crezut că tăblița e pusă numai pentru d. judecător.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU
BOALE DE FEMEII
— SUB DIRECȚIA —
Doctorului I. KIRIAC
Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei
SECȚIE SEPARATĂ pentru BARBAȚI
(hemoroide, hernii, tumori, calcule vesicale, stricturi uretrale, etc.)
Strada Sf. Iovoi 8, în dosul Teatrului Național
— TELEFON 2996 —

E în interesul oricărei familii să se aboneze la

SANĂTATEA
cea mai bună revistă de medicină populară cu admirabilului supliment gratuit
Viața Fericită
E o comoardă pentru ori-ce casă
Fie-care număr conține 32 pagini mari, bogat ilustrate.

Număr de probă gratis la cerere. — Abonamentul anual 6 LEI. — Redacția și Administrația, Revista „Sănătatea” Str. Triumfului 9, București. Notați bine adresa! 4468

E. A. Pucher & Co.

B-dul Elisabeta 15 (sub hotel Princiari)
Calea Victoriei 148 (vis-a-vis de primul Ţirbuş)

BUCUREȘTI

CELE MAI MARI ȘI VECHI MAGAZINE

Bicicletă completă Lei 110 —
Bicicletă cu roată liberă Lei 126.

Bicicletă ori-ce marcă germană Lei 160 —

Anvelopa Continental „ 8,50

Camera „ 5,—

Lațuri bucate „ 4,—

Pedale „ 4,—

Șea de piele „ 5,50

Pompă de picior „ 2,20

Lampă de acetylină „ 3,75

Clopot „ 1 —

Spîță cu capsă „ —10

Măner perechea „ —40

Chei franceze de la 70 bani până la 1,20.

Ghidon ori-ce formă lei 5,50

Tot leul de accesorii mai ofin ca ori unde.

Cereți catalogul ilustrat gratis și franco.

„Flora și iar Flora“

Săpunul, pudra, crema „Flora“
De sărbătorile Paștelui
Au făcut minune mare!
„Mă, să fie-a dracului“

În palatele mărețe
Și în casa săracului,
„Flora“ este nelipsită! —
„Mă, să fie-a dracului“! —
Carol Scrob

S OARTA OMULUI

DESCOPERITĂ prin CĂRȚI (de joc)
Arta de a-și ghici oricine singur viitorul, etc. Un volum cu numeroase figuri. Puteți ghici tot ce doriți, cunoscând cine vă voește binele și cine vă dușmănește. Vă talmăciți visurile. Vi se spune despre Logodne, Comori, Căstig, Moșteniri. Vă aflați norocul. Deveniți chiromantist, ghicitor, etc. Vă luminați în întunericul misterele nepătrunse. — Trimiteți costul de Lei 1.75 prin mandat postal sau mărci poștale și primiți imediat interesanta carte franco și recomandată.

TEZAUURUL FERICIȚILOR

este apoi cartea: Magnetoterapia, adică vindecerea sigură și radicală a tuturor boalelor prin magnetism, în cât se spune cu drept cuvânt: Realizarea imposibilității. Superb volum cu splendide și numeroase ilustrații, de renumitul medic specialist vienez Dr. Gratzinger, în limba română Franco și recomandat ori-unde: Lei 1.95.

Amândouă cărțile comandate împreună costă numai Lei 2.75 franco și recomandate la domiciliu. Înaintați comenzile și banii către Agenția Universală de Publicitate Literară PRESSA, București. Căsuța poștală 153. Tăiați și păstrați acest abon!

VOPSEA de PĂR RAPID

Garantat absolut nevătămătoare, văpsește imediat părul cărunt sau alb, în negru, în brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural, în cât nu se cunoaște de loc că părul este văpsit. Întrebuințarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă văpsea de păr. Lei 2.50 la droguerie și farmacie.

Pentru doamnele menagere

Recomandăm călduros

„Regina bucătăriei“

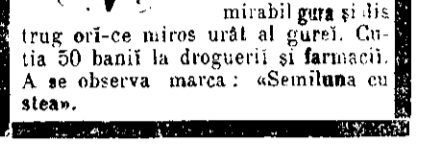
Un volum conținând rețete complete pentru ori-ce fel de mâncări, pentru sănătoși și bolnavi.

Costul unui volum

1 LEU

Pentru provincie se adaugă 10 bani porto

Contra ramburs nu se expediază.

BOMBOANE ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și dis-trug ori-ce miros urât al gurii. Cătușă 50 bani la droguerie și farmacie. A se observa marca: «Semiluna cu stea».

MIGRENA

dureri de cap, de dinți, nevralgii, dureri reumatice, vindecă sigur Pastilele Nevralgice Jurist, aprobate de Consiliul sanitar.
2,50 la droguerie și farmacie

De inchiriat

In strada Labirint 87

Un splendid apartament, construcție modernă, apă, gaz, tot la canal, parchetat, sobe porțelan și teracote, intrarea separată, curtea betonată, etc.

Amatorul d'a vizita acest apartament găsește cheile la d-na Milena Hârjeu, apartamentul din fund.

Prețul închirierii la ziarul „UNIVERSUL”.

Ocaziune Rară

De vânzare două scări de piatră cu preț foarte redus. A se adresa la ziarul „UNIVERSUL”.

Recompensă de 5000 Lei

SPÂNILOR ȘI CHELILOR

Prin adevăratul «Mos-Balsam» danez se poate face să crească părul și barba în opt zile. Bătrâni și tineri, dame și domni pentru a avea păr, barbă și sprincene se servesc numai de «Mos-Balsam», căci s'a constatat că «Mos-Balsamul» este singurul leac al științei moderne, care face ca în opt până la cincisprezece zile, prin influența asupra bulbului capilar face ca părul să reînceapă a crește imediat; iată de ce ne simțim în stare a contracta obligațiuni, pe care nici o altă casă nu ar putea să le îndeplinească. Garantat ca nevătămător.

Dacă cele ce afirmăm mai sus, nu e purul adevăr vom plăti **5000 LEI NUMERAR**

Ori-cărui spân sau chel care se va fi servit de „MOS-BALSAM” șeșe săptămâni fără nici un rezultat.

Luați seama că suntem singura casă care oferim o adevărată garanție. Recomandat și recunoscut de medici. Feriți-vă de contrafaceri. Vă fac cunoscut că sunt foarte mulțumit de întrebuințarea „Mos-Balsamului”. După opt zile părul a început să dea. — la început rar, dar firul puternic. După 15 zile părul s'a îndesit, a luat consistență; redobândind culoarea lui primitivă și aceasta grație numai balsamului Dr. Mulțumindu-vă, vă prezint salutarile mele distinse. — ss. I. K. Dr. Tverg, Copenhaga.

Pot să recomand fără teamă adevăratul „Mos-Balsam” danez; ca un leac infailibil pentru creșterea din nou a părului. Sufeream de mult de pierderea părului în cât unele locuri au rămas complet pleșuve. După 3 săptămâni numai de întrebuințare a „Mos-Balsamului” am redobândit părul pierdut, s'a îndesit, și acum am un păr lung, tare și sănătos.

ss. D-ră M. C. Andersen, Nyvestergarde 5, Copenhaga.

Un pachet „MOS” 10 lei. Ambalaj discret. Se trimite prin plată anticipată sau contra ramburs postal. A se scrie celui mai mare magazin special din lume Mos-Magasinet, Copenhaga 485, Danemarca.

(Scrisorile se franchează cu 25 bani cărțile poștale cu 10 bani).

MARELE PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI, LA TRAGEREA DIN MAIŪ 1911.

O NOUA VILA LA SINAIA

„Villa Theodora“, construită anume pentru tragerea viitoare, pe str. I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate.

Un salonaș modern

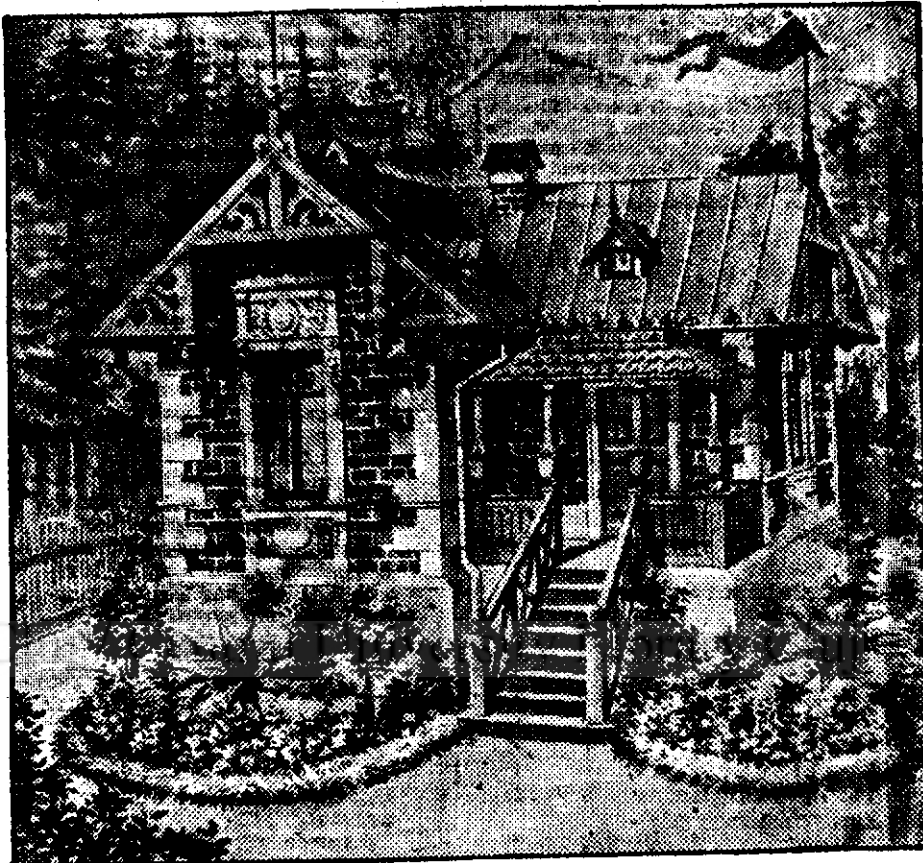
compus din :
1 canapea, 2 fotoliuri,
4 scaune și o masă de
mijloc, foarte elegant,
cumpărat dela fabrica de
mobile de artă, I. Bre-
zoî, calea Rahovei, 50,
unde se găsește în per-
manentă o bogată și a-
leasă expoziție de mobile
de toate genurile.

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cum-
părat dela *Industria me-
talică «Marcu»*, Bule-
vardul Elisabeta, No. 8.

O garnitură de mobilă

PENTRU INTRARE
compusă din :
1 canapea, 4 scaune, 2
fotoliuri și o masă, cum-
părate dela cunoscutul
magazin de mobile de
trestie și bambu, *Lit-
tman*, str. Lipscani, 3.

Un dormitor de lemn fin

construit în marea fa-
brică de mobile de lemn
Marin V. Ganea, so-
sea Mihai Bravu, No.
37 și str. Serbănică, 10.
Sucursala calea Victoriei,
No. 107.

O scortă românească

și o
bluză (ile) de mătase
dela *Bazarul Național*
calea Victoriei, 110.

UN SALONAȘ de bambu

cumpărat dela cunoscuta
fabrică de mobile în a-
cest gen, *E. A. Pucher*,
calea Victoriei, 148. Su-
cursala Bulevardul Eli-
sabeta, No. 18, la «Co-
meta Haley».

O dormeză, două fotoliuri și un parava artistic

lucrate în vechiul atelier de tapiterie *Ioan Niculescu*, str. Câmpineanu, 31

O pendulă de stejar alumat, o tavă argintată
cumpărate de la magazinul de încredere *Schmidt & Stra-
tulat* calea Victoriei No. 53.

O bicicletă, o pușcă de vânătoare, un pistol
automat, cumpărate de la marele magazin de biciclete
și arme *B. D. Zissmann*, calea Victoriei 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut, o harmonică
cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*,
calea Victoriei 54.

1 pendulă de perete

6 lingurițe de argint suflate cu aur cumpărate
de la cu-
noscutul magazin «*Ceasornicăria Colței*», str. Colței 31.

O Splendidă Rochie albă lucrată artistic în ajururi.

1 ceasornic de aur, cu trei capace, pentru bărbat.

1 brățară de aur 14 kt., cu 5 perle fine.

2 ceasornice de aur pentru damă.

1 inel de aur cu rubin, pentru bărbat.

1 pereche de cercei cu diamante și rubine Ca-
puchon, de o
mare valoare.

O frumoasă și prețioasă broșă.

Un inel de aur 14 kt. pecetar pentru bărbat.

6 ceasornice remontoir de argint cu 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

Un binoclu fin.

6 ceasornice remontoir, de metal.

1 elegantă compotieră argintată, de mare valoare

Două aparate economice de încălzit, inventate
de d. căpi-
tan Căstano.

50 cutii cu cremă, pudră și săpun „FLORA“

cutii speciale, făcute anume pentru abonații noștri.
20 plăchete argintate reprezentând fotografiile Regelui
și Reginei, comandate anume
pentru premii.

Toți acei cari se abonează cu începere de azi,
mai primesc gratuit și un volum din *Memoriile
Reginei Carol I.*